

Vina a „dluh“

Němčina má pro obě česká slova jen jediný, totiž „Schuld“. To musíme mít na paměti, když překládáme Jaspersovu „Schuldfrage“ jako „Otázku viny“. V češtině nás slovo „vina“ trochu svádí k tomu, že jde o něco již nastalého a minulého: je třeba najít a označit toho, kdo něco, co se již stalo, zavinil. Naproti tomu „dluh“ poukazuje naopak do budoucnosti: dluh má být a musí být „zaplacen“, „splacen“. Proto nejde jen o to, vinu zjistit, ale stále mít na paměti, že vinu je třeba „napravit“, „odčinit“ – nikoli ovšem smazat, ale nepřipustit, aby nadále zatěžovala přítomnost i minulost. A tak, jako lze dluh smazat a prominout, tak lze také odpustit provinilci jeho vinu. Podmínkou smazání dluhu je to, že dlužník svůj dluh uzná; stejně tak vinu lze odpustit jen takovému úprovinilci, který svou vinu přizná, a to nikoli jen formálně a navenek, ale který si ji opravdu uvědomuje. To má své důležité souvislosti už pedagogické – dítě, které je trestáno, ale své provinění nenahlédlo a neuznává, navzdory trestu ve svém provinění setrvává, dokonce se v něm spíše utvrzuje (a to zase vede k tomu, že příště bude jen opatrnější, nenechá se „chytit“ a znovu potrestat). A v politice nebo ve válce je tomu podobně: pokud poražený nenahlédne svou „vinu“, bude jen hledat odplatu, nikoli svou nápravu.

(Písek, 060612-1.)